

*Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).
Спеціальність – 281.*

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 2.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.9>

УДК 657.1

Н. Л. Правдюк,

*д. е. н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1157-2242>*

В. В. Мазурков,

*магістр факультету обліку, фінансів та аудиту,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4191-7344>*

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ЗА ЗВІТНІСТЮ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

N. Pravdiuk,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Accounting
and Taxation, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia*

V. Mazurkov,

*Master of the Faculty of Accounting, Finance and Audit,
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia*

PECULIARITIES OF THE METHODOLOGY OF FINANCIAL ANALYSIS ACCORDING TO THE REPORTING OF SMALL ENTERPRISES

У статті досліджено особливості методики фінансового аналізу за звітністю малих підприємств. Для цього проаналізовано кількісні та якісні характеристики підприємств малого бізнесу на прикладі аграрного сектору, відображені у статистичній звітності, що формується на основі фінансової. За даними статистики, очевидним є факт зниження прибутковості і рентабельності діяльності. Динаміка чистого прибутку та частки прибуткових малих аграрних підприємств за 2010-2022 рр. свідчить,

що частка малих прибуткових підприємств практично повторює тенденції для галузі – 78%, і обсяг чистого прибутку у 2022 році по агросектору показує спад на 64% і для малих підприємств на 68% проти рівня 2021 року.

Із використанням загальноекономічних, статистичних, табличних та графічних методів досліджень розкрито особливості проведення фінансового аналізу за даними спрощеної звітності на прикладі ТОВ «ХХ». Дослідження методики аналізу фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва за даними фінансової звітності розкриває недоліки спрощеної фінансової звітності, але також і узагальнює нові можливості його проведення. Запропоновано адаптацію показників спрощеної фінансової звітності для проведення аналізу грошових потоків суб'єкта малого підприємництва.

Подальші наукові дослідження стосуються розширення методичного апарату фінансового аналізу за даними спрощеної фінансової звітності.

The article examines the features of the financial analysis methodology for reporting small enterprises. For this purpose, the quantitative and qualitative characteristics of small businesses were analyzed using the example of the agricultural sector, reflected in the financial statistical reporting generated on the basis. According to statistics, the fact of a decrease in profitability and profitability of activities is obvious. The state of small business in agriculture is undergoing certain changes. Thus, according to the State Statistics Service, in pre-war and war 2022 there is a decrease in their number. In general, for the sector the decrease in 2022 compared to 2019 is 30%, and among individual entrepreneurs - 19%. This fact was preceded by a situation of loss of territory, relocation of the business of individual enterprises from the combat zone, a drop in the level of financial, material and labor resources - factors directly related to the war. In agriculture in 2022, the profit level decreased by 7.7% compared to the level of 2019. And for small businesses over the same period there was an increase in profits by 43%. A comparison of 2022 with the previous 2021 for these categories of commodity producers shows a decline in net profit by 64% and 68%, respectively. The most difficult stage, which has the greatest number of differences from the generally accepted methodology, is the analysis of financial results, including the analysis of income, expenses, profit and profitability of a small business entity.

Using general economic, statistical, tabular and graphical research methods, the features of financial analysis based on simplified reporting data are revealed using the example of XX LLC. A study of the methodology for analyzing the financial results of small businesses based on financial statements reveals the shortcomings of simplified financial statements, but also generalizes new possibilities for its implementation. An adaptation of simplified financial reporting indicators for analyzing the cash flows of a small business entity is proposed.

Subsequent scientific research concerns the expansion of the methodological apparatus of financial analysis based on simplified financial statements.

Ключові слова: *фінансовий звіт, баланс, мале підприємництво, фінансовий аналіз, методика.*

Keywords: *financial report, balance sheet, small business, financial analysis, methodology.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Малі підприємства займають вагому нішу в національній економіці. Їх частка у довоєнний період сягала понад 63 % валового обсягу продажів, вони забезпечували понад 70 % зайнятості робочої сили. Діяльність цих підприємств впливає на всі сторони суспільного життя завдяки високій адаптованості до ринкової кон'юнктури, гнучкості у виборі діяльності, сприйняттю технологічних інновацій, соціальній орієнтованості. Для малих підприємств аграрного сектору характерним є незначна частка у реалізації продукції– з 682412 млн грн у 2022 році на фізичних осіб припадає лише 0,3%. Відбувається скорочення їх кількості з 80321 одиниць у 2010 році до 53281 у 2022 році, або на 34%. У 2022 році частка малих у загальній кількості аграрних підприємств складала 38,4%. І найбільше на цей спад вплинула війна, оскільки ще у 2021 році таких підприємств налічувалось 70803 одиниці. Тобто спад за 11 річний період складав лише 12%. За кількістю зайнятих працівників з 43401 осіб у 2010 році до 2022 їх залишилось 34078, а це 7% зайнятих працівників галузі.

Метою діяльності малих підприємств є отримання прибутку. У цьому зв'язку важливого значення набувають дослідження особливостей методики фінансового аналізу за звітністю малих підприємств та розширення їх інформативності. Особливо важливим стає аналіз в умовах невизначеності, зокрема на період дії воєнного стану, коли багато необхідної інформації, насамперед зовнішньої, недоступна для оцінювання і гостро стоїть проблема невизначеності політичної ситуації та економічної стратегії. Саме ці фактори зумовлюють актуальність дослідження, щоб менеджмент малих підприємств опирався на науково обґрунтовані дані фінансового аналізу в управлінських

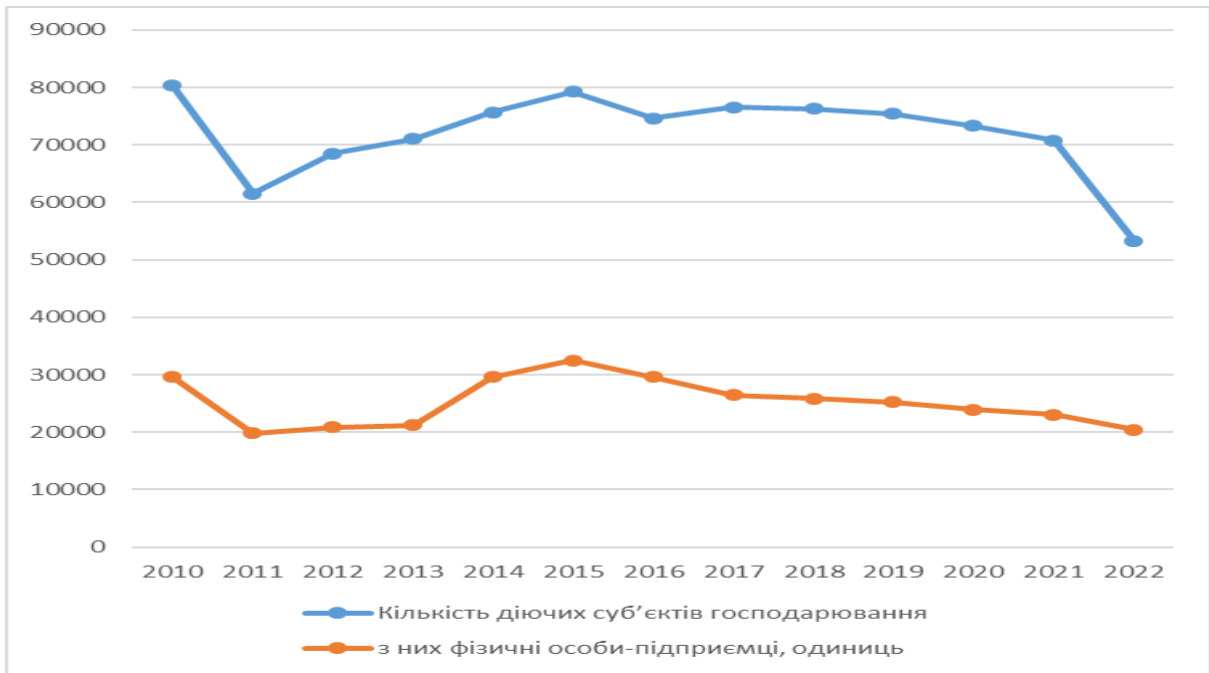
рішеннях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях аналіз фінансової звітності розкрито у дослідженнях М.Білик, Т.Білик [1], Ф.Бутинця, Т.Гоголь [2], С.Голова, Л.Гриценко, І.Боярко [3], Н.Гудзенко, Н.Здирко, Я.Щенко, Н.Коваль, В.Костюченко, Я.Крупки, Т.Мулик [11], Н.Правдюк [15, 16, 22], О.Подолянчук, М.Пушкаря, Н.Ткаченко, О.Томчук [21], Н.Семенишеної, І.Спільник, О.Загородної [18], С.Олійник, О.Тимченка [19], П.Хомина [20] та ін. Дослідники [5; 12] відзначають, що існує величезна сукупність фінансових коефіцієнтів, які використовуються при фінансовому аналізі. Тому у практичній площині організація аналізу має впливати на вирішення проблем, що виникають при управлінні фінансами, так і коло осіб, які виступають стейкхолдерами аналітичного процесу. За наявності численних методичних підходів до проведення фінансового аналізу підприємства та показників, за якими оцінюється їх ефективність, а також значної невизначеності зовнішніх умов господарювання важливим є питання її добору.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) полягає в узагальненні чинних правил методики проведення фінансового аналізу за звітністю малого підприємства та окреслення шляхів його розширення, зокрема в частині руху грошових коштів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стан малого підприємництва у сільському господарстві зазнає певних змін. Так, за даними Державної служби статистики, у передвоєнний та воєнний 2022 рік спостерігається зменшення їх кількості (рис.1).

Загалом по сектору зменшення у 2022 році проти 2019 року складає 30%, а серед фізичних осіб підприємців – 19%. Цьому факту передувала ситуація втрати територій, релокація бізнесу окремих підприємств із зони ведення бойових дій, падіння рівня фінансових, матеріальних та трудових ресурсів – факторів, напряду пов'язаних з війною.

Рис. 1. Динаміка зміни кількості господарюючих підприємств сфери сільське господарство та фізичних осіб-підприємців за 2010-2022 рр., од.
Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними Державної служби статистики України [4].

Динаміка чистого прибутку та частки прибуткових підприємств аграрної сфери за 2010-2022 рр., в тому числі малих підприємств приведена на рис. 2.

Якщо частка малих прибуткових підприємств практично повторює загальну криву прибутковості для галузі, то обсяг чистого прибутку значно відстає від загальної галузевої динаміки. Так, по агросектору в 2022 році рівень прибутку знизився на 7,7% проти рівня 2019 року. А по малих підприємствах за цей же період спостерігається зростання прибутку на 43 %. Порівняння 2022 року з попереднім 2021 роком за цими категоріями товаровиробників показує спад чистого прибутку на 64% загального та 68% для малих підприємств відповідно.

Постає потреба проведення фінансового аналізу, який би з найвищою точністю характеризував фінансовий стан малих підприємств. Вченими узагальнено, що при аналізі фінансового стану використовують такі його види:

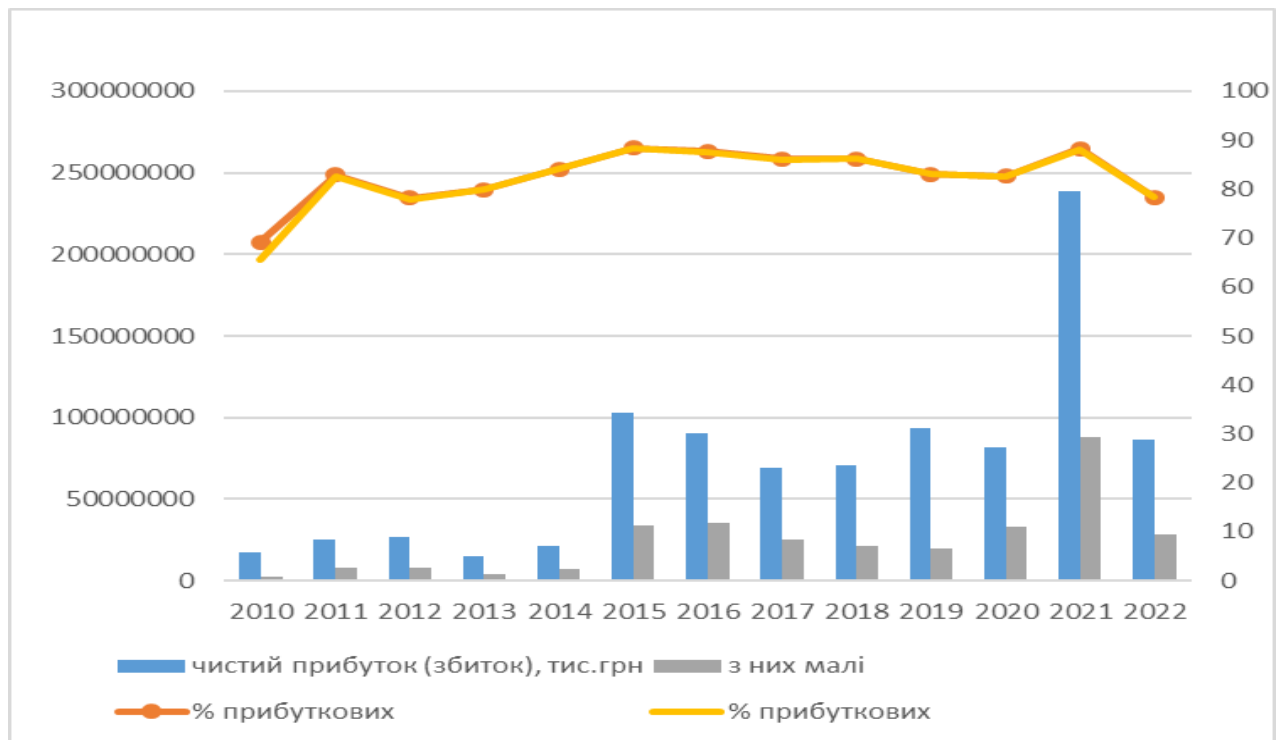
1) аналіз горизонтальних процентних змін, який характеризує зміни окремих статей фінансової звітності за кілька періодів (років, кварталів, місяців);

2) аналіз вертикальних процентних змін характеризує співвідношення статей фінансової звітності стосовно вибраної однієї статті (обсяг продажів,

валюта балансу);

3) порівняльний аналіз – співвідношення окремих показників підприємства і показників інших аналогічних підприємств або середньогалузевих показників;

4) аналіз коефіцієнтів ґрунтується на розрахунку окремих співвідношень показників і його використовують для дослідження взаємозв'язку між фактами господарського життя та їх вартісною оцінкою [9].

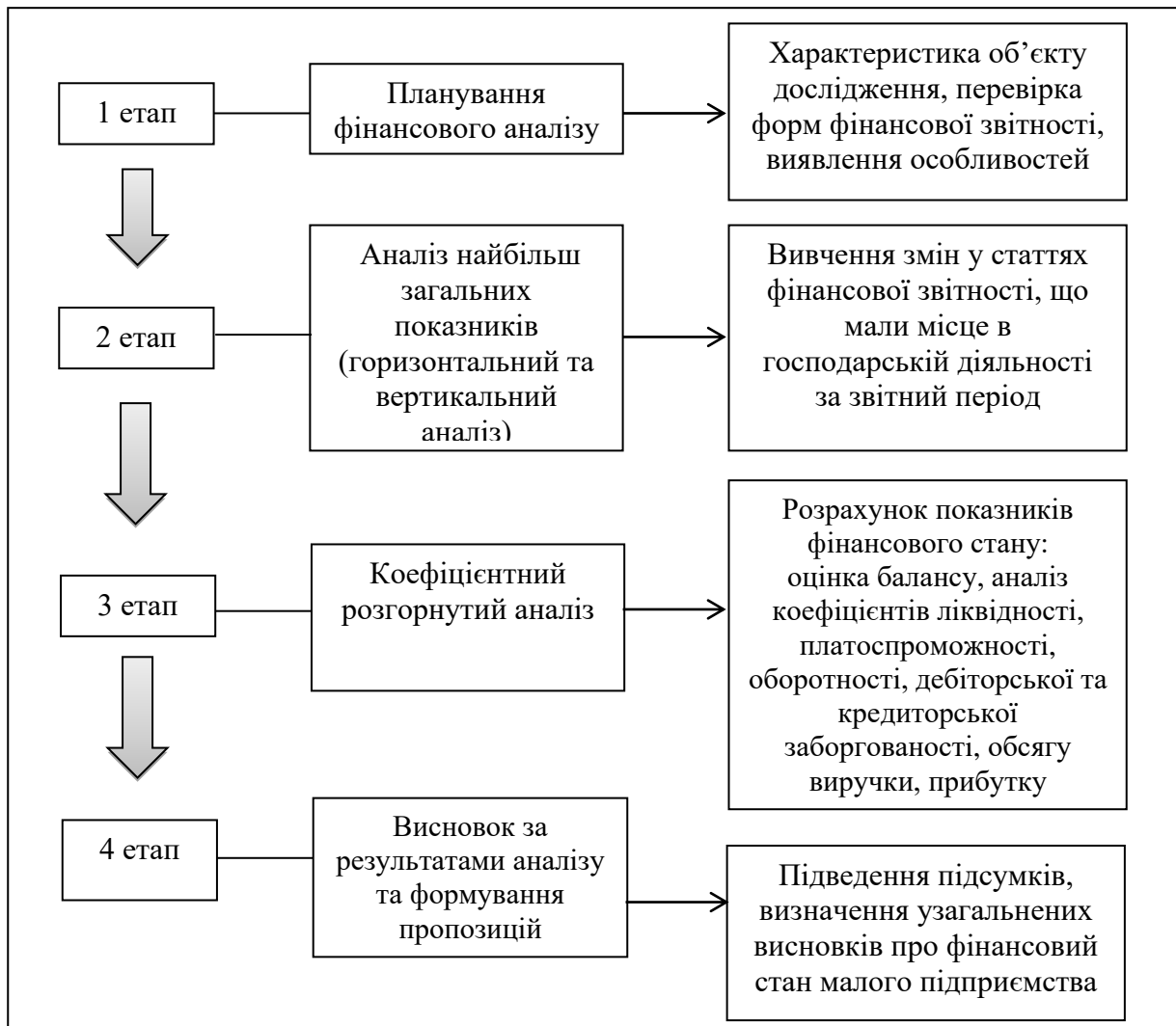

Рис. 2. Динаміка чистого прибутку та частки прибуткових підприємств сфери сільське господарство за 2010-2022 рр., тис. грн, %
Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними Державної служби статистики України [4].

Інформаційною базою аналізу фінансових результатів є дані фінансової звітності, яка для суб'єктів малого підприємництва представлена формами № 1-м «Баланс» та № 2-м «Звіт про фінансові результати», складання яких регулюється Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» [13]. Головна відмінність цих форм звітності від загальних полягає в скороченні кількості й укрупненні статей балансу (зі збереженням нумерації рядків) і спрощенні «Звіту про фінансові результати». Зазначені відмінності зумовлені застосуванням спрощеного плану рахунків бухгалтерського обліку для суб'єктів малого підприємництва і спрощеної форми бухгалтерського обліку. Ці інформаційні особливості

впливають на методику проведення аналізу фінансових результатів діяльності малих підприємств.

Алгоритм проведення фінансового аналізу за даними фінансової звітності досить усталена процедура. Комплексний аналіз фінансової звітності проводиться поетапно. Так, основні його елементи відображено на рис. 3.

Рис.3. Алгоритм проведення фінансового аналізу малого підприємства за даними фінансової звітності

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [6; 7; 8; 10]

У даному дослідженні ми виділили 4 етапи здійснення аналізу: планування. Аналіз загальних показників, поглиблений аналіз обраних напрямів, висновки. Чинні методики аналізування фінансового стану [14] передбачають його здійснення за такими основними напрямками: майновий стан; ділова активність; ліквідність та платоспроможність; фінансова стійкість; рентабельність.

Дослідники А.Лисенко, Ю.Недовоз [9] пропонують починати з експрес-

діагностики показників фінансової звітності з метою пошуку і виділення найбільш важливих та складних проблем в управлінні фінансами малого підприємства. Її основним завданням є звуження масштабів пошуку проблем і шляхів їхнього вирішення. Такий аналіз передбачає незначні витрати часу для одержання результату і наступного проведення додаткових аналітичних досліджень за виділеними напрямками. Експрес-діагностика передбачає: аналіз економічного потенціалу; аналіз результатів фінансово-господарської діяльності; висновки та рекомендації.

Важливим етапом є аналіз активу та пасиву балансу, за так званими горизонтальними та вертикальними методами аналізу. Для досліджуваного нами підприємства ТОВ «ХХ» цей аналіз приведено у табл. 1.

Таблиця 1. Аналіз Балансу ТОВ «ХХ», тис. грн, %

Показники	2020	2021	Відхилення	
			(+; -)	%
Незавершені капітальні інвестиції	-	104,2	104,2	-
Основні засоби:	193,3	427,6	234,3	121,21
первісна вартість	257,5	635,1	377,6	146,64
знос	(64,2)	(207,5)	143,3	223,21
Усього за розділом Необоротні активи	193,3	541,4	348,1	180,08
Запаси :	1526,6	811,5	-715,1	-46,84
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1068,8	5479,0	4410,2	412,63
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	-	11,0	11,0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1462,8	2018,3	555,5	37,98
Гроші та їх еквіваленти	382,0	647,2	265,2	69,42
Інші оборотні активи	1,0	32,6	31,6	3160
Усього за розділом Оборотні активи	4441,2	8999,6	4558,4	102,64
Зареєстрований (пайовий) капітал	1,0	1,0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	158,7	281,1	122,4	77,13
Неоплачений капітал	(1,0)	(-)	-1,0	-100
Усього за розділом Власний капітал	158,7	282,1	123,4	77,76
товари, роботи, послуги	278,9	875,7	596,8	213,98
розрахунками з бюджетом	154,5	190,9	36,4	23,56
у тому числі з податку на прибуток	34,8	-	-34,8	-100
розрахунками зі страхування	39,4	58,2	18,8	47,72
розрахунками з оплати праці	132,3	382,7	250,4	189,27
Інші поточні зобов'язання	3870,7	7751,4	3880,7	100,26
Усього за розділом Поточні зобов'язання	4475,8	9258,9	4783,1	106,87
Баланс	4634,5	9541,0	4906,5	105,87

Джерело: сформовано на основі фінансової звітності ТОВ «ХХ»

Порівняльний аналітичний баланс ТОВ «ХХ» свідчить про те, що підприємство є фінансово стійким та платоспроможним. Аналіз формування, динаміки та змін фінансових результатів приведено у табл. 2.

Таблиця 2. Аналіз формування, динаміки та змін фінансових результатів ТОВ «ХХ», тис. грн, %

№ з/п	Показники	2020	2021	Відхилення	
				(+; -)	%
1.	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	9584,4	26816,8	17232,4	179,8
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	6967,5	20570,3	13602,8	195,23
3	Валовий прибуток	2616,9	6246,5	3629,6	138,7
4	Інші операційні доходи	493,4	32,5	-460,9	-93,41
5	Інші доходи	0	16,8	16,8	-
6	Разом доходи	10077,8	26866,1	16788,3	166,59
7	Інші операційні витрати	2916,8	6146,5	3229,7	110,73
8	Разом витрати	9884,3	26716,8	16832,5	170,3
9	Фінансовий результат до оподаткування	193,5	149,3	-44,2	-22,84
10	Податок на прибуток	34,8	26,9	-7,9	-22,7
11	Чистий прибуток (збиток)	158,7	122,4	-36,3	-22,87

Джерело: сформовано на основі фінансової звітності ТОВ «ХХ»

Цей вид аналізу слугує основою прогнозування зміни економічного потенціалу підприємств; підставою до формування сценаріїв майбутнього тренду фінансово-господарської діяльності підприємства.

Задля підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання проводять більш детальний аналіз. Коефіцієнти, які характеризують ліквідність і платоспроможність ТОВ «ХХ» приведено в табл. 3.

За узагальнення дослідників [6, с. 64], коефіцієнтний аналіз показує ефективність використання фінансових ресурсів через швидкість обертання вкладеного капіталу. Дослідження ліквідності та платоспроможності підприємства відображає забезпеченість підприємства оборотними коштами, що сигналізує про можливість вчасного погашення коротко- та довгострокових зобов'язань, а також спроможність підприємства вчасно фінансувати свою виробничо-господарську діяльність.

Аналіз згідно коефіцієнтів дає змогу зробити висновок про незалежність виробничо-господарської діяльності аналізованого ТОВ від позикових джерел фінансування, ступінь залежності підприємства від короткострокових зобов'язань, а також кінцеву інтенсивність використання власного та позикового капіталу. Зокрема, коефіцієнт загальної ліквідності характеризує достатність оборотних активів для задоволення поточних зобов'язань та має критичне значення на рівні 1,0. Коефіцієнт швидкої ліквідності характеризує можливість погашення підприємством поточних зобов'язань поточними активами за вирахуванням запасів, знаходиться в межах норми. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частка поточних зобов'язань може бути погашена миттєво, для нашого прикладу вона сповільнена.

**Таблиця 3. Коефіцієнтний аналіз
ТОВ «ХХ» за даними фінансової звітності**

№	Коефіцієнти	Формула	Рік		Зміна (+; -)	Нормативн е значення
			2020	2021		
1	Загальний коефіцієнт ліквідності	$\frac{K_{зл} = (A1+A2 + A3) : (П1+П2)}$	0,99	0,97	-0,02	1,5-2,5
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{K_{шл} = (A1 + A2) : (П1 + П2)}$	0,65	0,88	0,23	0,6-0,8
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{K_{абл} = (A1) : (П1 + П2)}$	0,085	0,07	-0,015	0,2-0,5
4	Коефіцієнт маневреності функціонального капіталу	$\frac{K_{мфк} = A3 : [(A1+A2+A3) - (П1+П2)]}$	-44,15	-3,26	40,89	Зростання
5	Питома вага оборотних коштів в активах	$\frac{ПВок = (A1+A2+A3) : ВБ}$	0,96	0,94	-0,02	0,3
6	Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	$\frac{K_{звк} = (П4 - A4) : (A1+A2+A3)}$	-0,0078	-0,0288	-0,021	>0,1

Джерело: сформовано на основі фінансової звітності ТОВ «ХХ»

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами має становити >0,1. Це означає, що наявні оборотні активи підприємства покриваються власними і прирівняними до них джерелами. У аналізованому ТОВ маємо нестійкий фінансовий стан.

Приклад проведення фінансового аналізу за даними спрощеної звітності висвітлює проблеми його здійснення. Насамперед це проблемні питання

безпосередньо спрощеного бухгалтерського обліку: складність застосування окремих П(С)БО та формування облікової політики малого підприємства; надмірна складність методики обліку витрат для підприємств малого бізнесу; недосконалість спрощеного Плану рахунків, реєстрів бухгалтерського обліку для малих підприємств; неадекватність форм фінансової звітності різних за розміром, обсягом і видами діяльності підприємств які відносяться до малого бізнесу.

За висновками дослідників [8; 17, с. 786], спрощеній фінансовій звітності притаманні недоліки: недостатня об'єктивність інформації (причиною здебільшого є суб'єктивізм осіб, що складають фінансову звітність); уніфікований формат фінансової звітності практично мінімізує можливість здійснення агрегування показників; фіскальна спрямованість фінансової звітності на надання інформації для контрольних, фіскальних та статистичних органів.

Для підвищення аналітичних функцій спрощеної фінансової звітності ми пропонуємо методику використання її показників для аналізу грошових потоків. Стан руху грошових потоків дає змогу оцінювати якість управління підприємством. Метою такого аналізу є визначення ефективності формування грошових потоків. Методика обчислення показників оцінки ефективності грошових потоків досліджуваного ТОВ за 2020-2021 рр. приведена у табл. 4 та 4.1 з розмежуванням добору даних для аналізу та проведення коефіцієнтних розрахунків для визначення ефективності руху грошових коштів.

Таблиця 4. Методика оцінки ефективності грошового потоку за даними спрощеної фінансової звітності

№	Показники	Метод обчислення	Роки		Відхилення	
			2020	2021	у сумі	у %
Вихідні дані для розрахунку показників						
1	Сукупний вхідний (додатний) грошовий потік	Касова книга Оборотні відомості Банківські виписки Розрахункові документи	3673,5	5648,5	1975,0	153,76
2	Сукупний вихідний (від'ємний) грошовий потік		3287,8	5383,3	2095,5	163,74
3	Сукупний чистий грошовий потік		385,7	265,2	-120,5	68,76
4	Додатний грошовий потік від операційної діяльності		3673,5	5648,5	1975,0	153,76
5	Від'ємний грошовий потік від операційної діяльності		3287,8	5383,3	2095,5	163,74

№	Показники	Метод обчислення	Роки		Відхилення	
			2020	2021	у сумі	у %
6	Чистий грошовий потік від операційної діяльності	п.4-п.5	385,7	265,2	-120,5	68,76
7	Середньорічна вартість активів	Ф.№1: (1300, гр.3+1300, гр.4)/2	1818,9	7087,8	5268,9	389,68
8	Дохід (виручка) від реалізації продукції	Ф.№2: р. 2000	9584,4	26816,8	17232,4	279,8
9	Середньорічна вартість власного капіталу	Ф.№1: (1495, гр.3+1495, гр.4)/2	79,35	220,4	141,05	277,76
10	Капітальні інвестиції	Ф.№1: р.1005	-	104,2	104,2	-
11	Середній залишок грошових коштів	Ф.№1: (1165, гр.3+1165, гр.4)/2	192,9	541,6	348,7	280,77
12	Чистий прибуток (збиток)	Ф.№2: р. 2350	158,7	122,4	-36,3	77,13
13	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	Ф.№2: р. 2350	158,7	122,4	-36,3	77,13
14	Середня величина поточних зобов'язань за рік	Ф.№1: (1695, гр.3+1695, гр.4)/2	1739,5	6867,35	5127,85	394,79
15	Середня величина довгострокових зобов'язань за рік	Ф.№1: (1595, гр.3+1595, гр.4)/2	-	-	-	-

Джерело: сформовано на основі фінансової звітності ТОВ «ХХ»

Таблиця 4.1. Коефіцієнтний аналіз грошового потоку за даними спрощеної фінансової звітності

	Показники	Метод обчислення	Роки		Відхилення	
			2020	2021	у сумі	у %
Коефіцієнти ліквідності грошових потоків						
16	Коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку	п.1/п.2	1,12	1,05	-0,07	93,75
17	Коефіцієнт ліквідності операційного грошового потоку	п.4/п.5	1,12	1,05	-0,07	93,75
Коефіцієнти рентабельності грошових потоків						
18	Коефіцієнт рентабельності позитивного грошового потоку	п.12/п.1	0,04	0,02	-0,02	50,00
19	Коефіцієнт рентабельності чистого грошового потоку	п.12/п.3	0,41	0,46	0,05	112,2
20	Коефіцієнт рентабельності середнього залишку грошових коштів	п.12/п.11	0,82	0,23	-0,59	28,05
21	Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від операційної діяльності	п.13/п.4	0,04	0,02	-0,02	50,00
Коефіцієнти генерування грошових потоків						
22	Коефіцієнт генерування грошового потоку сукупними активами	п.1/п.7	2,02	0,8	-1,22	39,6

Продовження таблиці 4.1.

	Показники	Метод обчислення	Роки		Відхилення	
23	Коефіцієнт генерування грошового потоку власним капіталом	п.1/п.9	46,3	25,63	-20,67	55,36
24	Коефіцієнт покриття доходу грошовим потоком	п.1/8	0,38	0,21	-0,17	55,26
25	Коефіцієнт генерування грошового потоку зобов'язаннями	п.1/ (п.14+п.15)	2,11	0,82	-1,29	38,86
Коефіцієнти ефективності грошових потоків						
26	Коефіцієнт ефективності сукупного потоку грошових коштів	п.3/п.2	0,12	0,05	-0,07	41,67
27	Коефіцієнт ефективності грошового потоку від операційної діяльності	п.6/п.5	0,12	0,05	-0,07	41,67
28	Коефіцієнт руху грошових коштів в результаті операційної діяльності	п.6/п.7	0,21	0,04	-0,17	19,05
29	Коефіцієнт покриття капітальних інвестицій	п.6/п.10	-	2,55	2,55	-
30	Коефіцієнт відношення грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми боргу	п.6/ (п.14+п.15)	0,22	0,04	-0,18	18,18
31	Коефіцієнт окупності грошового потоку	п2/п.1	0,9	0,95	0,05	105,56
32	Коефіцієнт поповнення грошових засобів	п.1/п.11	19,04	10,43	-8,61	54,78
33	Коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів	п.3/п.11	2,0	0,49	-1,51	24,5
34	Коефіцієнт притоку грошових засобів	п.3/п.1	0,1	0,05	-0,05	50,00

Джерело: сформовано на основі фінансової звітності ТОВ «ХХ»

Таким чином, з метою вдосконалення аналізу фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва – юридичної особи, пропонуємо розширити його методику до майже повноцінного аналізу фінансової звітності з незначними уточненнями окремих аналізованих показників. Опираючись на дослідження [18, с. 67], етапність проведення фінансового аналізу грошових потоків за даними спрощеної звітності розширюється (табл. 5).

Таблиця 5. Розширена методика фінансового аналізу за даними спрощеної звітності

Етапи аналізу	Суть процедур аналізу
Формування масиву вхідних даних для аналізу	Постановка цільової функції моделі обробки вхідної інформаційної бази. Виділяється об'єкт дослідження та вивчається його специфіка, здійснюється формулювання мети та завдань аналізу фінансової звітності, досліджується представлена інформаційна база та її часові лаги, формується сукупність напрямів аналізу

Етапи аналізу	Суть процедур аналізу
Обґрунтування процедур та проведення первинної обробки інформації	Здійснюється групування інформаційних джерел та формування сукупності фінансових показників як форми узагальнення даних за згрупованими інформаційними джерелами, обґрунтовується вибір форм обробки вхідної інформації відповідно до визначеної сукупності показників.
Вибір необхідної методики обробки вхідної інформації	Вибір за напрямками дослідження, визначення структури та порядку формування вихідної інформації аналізу фінансової звітності малого підприємства
Коефіцієнти ліквідності грошових потоків	Характеризує здатність підприємства покривати необхідні витрати грошових коштів додатним грошовим потоком у звітному періоді
Коефіцієнти рентабельності грошових потоків	Порівняння грошових потоків підприємства з отриманим фінансовим результатом (визначення показників рентабельності) дозволяє встановити позитивні та негативні тенденції використання грошових коштів
Коефіцієнти реінвестування грошових потоків	Коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку показує частку грошових інвестицій, спрямованих на заміну активів, які сприяють зростанню виробництва
Коефіцієнти ефективності грошових потоків	Коефіцієнт ефективності грошового потоку визначає результативність управлінських рішень щодо грошових потоків, їх вплив на стан фінансової рівноваги
Інтерпретація результатів аналітичної обробки	Формування висновків щодо об'єкта дослідження на підставі проведених розрахунків дає можливість одержати відповіді на поставлені завдання
Формування сценаріїв майбутнього тренду діяльності	Прогнозування результатів діяльності об'єкта дослідження з урахуванням запропонованих заходів щодо підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [7; 18, с. 67].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Діяльність суб'єктів малого підприємництва аграрного сектору внаслідок руйнівного впливу війни та інших економічних і політичних факторів отримала явно виражену спадну тенденцію з 2022 року. За даними фінансової звітності, яку подають такі підприємства, очевидним став факт зниження прибутковості і рентабельності діяльності. Задля зменшення негативного впливу недостатності інформації є потреба підвищення аналітичних характеристик спрощеної фінансової звітності для проведення аналізу.

Метою діяльності малих підприємств є отримання прибутку. Динаміка чистого прибутку та частки прибуткових малих підприємств за 2010-2022 рр., свідчить, що частка малих прибуткових підприємств практично повторює тенденції для галузі, і обсяг чистого прибутку у 2022 році по агросектору показує спад на 64% і на 68% для малих підприємств проти рівня 2021 року.

Особливо важливим стає аналіз в умовах невизначеності, зокрема на період дії воєнного стану, коли багато необхідної інформації, насамперед зовнішньої, недоступна. Разом з тим, дослідження методики аналізу фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва за даними фінансової звітності розкриває недоліки спрощеної фінансової звітності, але також і узагальнює нові можливості його проведення. Зокрема, належна підготовка вхідної інформації щодо грошових потоків дає можливість проведення аналізу руху грошових потоків.

Для цього на прикладі фінансової звітності ТОВ «ХХ» нами пропонуються етапи проведення фінансового аналізу, методів комбінації використовуваних показників притаманних аналізу ефективності грошових потоків, враховуючи величину та вид бізнесу, запити управління, вплив факторів на окремі процеси тощо.

Подальші наукові дослідження стосуються розширення методичного апарату фінансового аналізу за даними спрощеної фінансової звітності у порівнянні з аналітичним спрямуванням спрощеної звітності, яка формується згідно МСФЗ.

Література

1. Білик М. Д., Білик Т. О. *Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування*. Монографія. Київ: ТОВ «ПанТот», 2012. 280 с. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/197224145.pdf>.
2. Гоголь Т. А. Особливості методики фінансового аналізу підприємств малого бізнесу. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2013. №2. С. 386-393. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vcndtue_2013_2_58.
3. Гриценко Л., Боярко І. Методи і методики аналізу фінансового стану: особливості використання для малих підприємств. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*. 2019. №2 (35-36). С. 108–115. [https://doi.org/10.18371/2221-755x2-3\(35-36\)2019193944](https://doi.org/10.18371/2221-755x2-3(35-36)2019193944).
4. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.02.2024).

5. Єпіфанова І. М. Роль і місце аналізу фінансової звітності в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єктами господарювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. № 23 (1). С. 162-166. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_23%281%29__39
6. Колісник М. В., Балик У. О. Методологічні аспекти оцінювання фінансового стану малих підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. № 24 (2). С. 64-68. URL : <http://surl.li/qhzmс>.
7. Крилова О.В. Грошові потоки в системі забезпечення платоспроможності підприємства. *Економіка та держава*. 2019. №7. С.30-33. URL : <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4359&i=4>.
8. Лисенко А.М. Складові елементи методики аналізу фінансової звітності малого підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (70). № 4. 119-125. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-45>.
9. Лисенко, А. М., Недовоз Ю. Ю. Удосконалення методики проведення комплексного аналізу фінансової звітності малого підприємства. 2012. URL : <https://www.cceeol.com/search/article-detail?id=608405>.
10. Мацедонська Н. В. Управління грошовими потоками на підприємствах олійно-жирової галузі України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Випуск № 10, частина 3. С. 172-176. URL : http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_10/136.pdf.
11. Мулик Т.О. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. (39). URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>
12. Піскунова Н. О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємства. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. 2016. Том 25. № 2. С. 122-131. URL : <http://surl.li/qidkf>.
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 (у редакції наказу Міністерства фінансів України 24.01.2011 № 25). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>. (дата звернення: 10.02.2024).

14. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: наказ Міністерства фінансів; Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. №49/121 // Офіційний вісник України. 2001. № 7. С. 190. Стаття 290.
15. Правдюк Н.Л., Обнявко М.В., Васирина А.В. Імплементация інноваційних технологій в систему бухгалтерського обліку: світовий досвід та перспективи України. *Ефективна економіка*. 2022. № 11. URL : <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.11.8>.
16. Правдюк Н.Л., Плахтій Т.В. Необхідність оцінки якості фінансової звітності. *Облік і фінанси*. 2017. № 3 (77). С. 52–58. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2017_3_9.
17. Радова О.В. Проблеми адаптації вітчизняної системи бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів. *Вісник Мукачівського державного університету*. 2017. № 10. С. 786–789.
18. Спільник І., Загородна О. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Міжнародний науковий журнал*. 2017. Випуск 1-2. С. 67-85. URL : <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/312>.
19. Тимченко, О. І. Особливості аналізу фінансових результатів діяльності малих підприємств. *Ефективна економіка*. 2013. № 6. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2106>.
20. Хомин П. Я. *Формування звітності в підсистемах фінансового, управлінського й податкового обліку*: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2004. 288 с.
21. Tomchuk O. Methodology for analysis of the financial condition of agricultural enterprises and ways of its enhancement. *Three Seas Economic Journal*. 2021. Vol. 2. № 3. pp. 104-117. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2021-3-14>
22. Pravdiuk N., Koval L., Koval O., Lepetan I. *Organization of accounting of assets, liabilities and results of the enterprise activities*: monograph. Košice: Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach. 2023. 389 p. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/48901/1/Mon%20Accounting%20II%20SK%202023%20ISBN.pdf>

References

1. Bilyk, M.D., and Bilyk, T.O. (2012), *Finansovi rezul'taty diial'nosti malykh pidpriemstv: otsinka ta prohnozuvannia* [Financial results of small businesses: assessment and forecasting], TOV “PanTot”, Kyiv, Ukraine, available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/197224145.pdf> (Accessed 10 Feb 2024).
2. Gogol, T. A. (2013), “Features of the methodology for financial analysis of small businesses”, Newsletter of the Chernihiv State Technological University. Series: Economic Sciences, vol. 2, pp. 386-393. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vcndtue_2013_2_58 (Accessed 10 Feb 2024).
3. Gritsenko, L., and Boyarko, I. (2019), “Methods and techniques for analyzing the financial system: features of the financial system for small businesses”, *Socio-Economic Relations in the Digital Society*, 2 (35-36), pp. 108–115. [https://doi.org/10.18371/2221-755x2-3\(35-36\)2019193944](https://doi.org/10.18371/2221-755x2-3(35-36)2019193944).
4. State Statistics Service of Ukraine. Official website (2024), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 10 Feb 2024).
5. Epifanova, I. M. (20172), “The role and place of financial analysis in the process of financial-state activity by government entities”, Scientific newsletter of the Kherson State University, vol. 23 (1), pp. 162-166. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_23%281%29__39 (Accessed 10 Feb 2024).
6. Kolisnik, M. V.; and Balik, U. O. (2019), “Methodological aspects of assessing the financial status of small enterprises”, Scientific newsletter of Uzhgorod National University. Series: International economic news and secular rule, vol. 24 (2), pp. 64-68. available at: <http://surl.li/qhzm> (Accessed 10 Feb 2024).
7. Krilova, O.V. (2019), “Penny flows in the system of ensuring payment capacity of enterprises”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 7, pp.30-33. available at: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4359&i=4> (Accessed 10 Feb 2024).
8. Lisenko, A.M. (2020), “Warehouse elements of the methodology for analyzing the financial viability of small businesses”, More notes from TNU named after V.I. Vernadsky. Series: Economics and management, Vol.31 (70), 4, pp. 119-125. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-45>.

9. Lisenko, A. M.; and Nedovoz, Yu. Yu. (2012), “Improved methodology for conducting a comprehensive analysis of the financial viability of small businesses”, available at: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=608405> (Accessed 10 Feb 2024).

10. Matsedonska N.V. (2015), “Management of penny flows at oil-fat industry in Ukraine”, Scientific newsletter of the Kherson State University, vol. 10, no. 3, pp. 172-176. available at: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_10/136.pdf (Accessed 10 Feb 2024).

11. Mulik, T.O. (2022), “Methodical approaches to the analysis of penny flows of enterprises”, Economy and marriage, vol. (39). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>

12. Piskunova, N. O. (2016), “Improved scientific and methodological framework for the analysis of penny flows of business”, Economic analysis: sb. Sci. fuck off, Vol. 25, 2, pp. 122-131. available at: <http://surl.li/qidkf> (Accessed 10 Feb 2024).

13. Ministry of Finance of Ukraine (2011), Order “National regulations (standard) of the accounting industry 25 “Financial liability simplified”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (Accessed 10 Feb 2024).

14. Ministry of Finance of Ukraine (2001), Order “Provisions on the procedure for the current analysis of the financial sector of enterprises that promote privatization”, Official newsletter of Ukraine, vol. 7. Article 290.

15. Pravdyuk,, N.L., Obnyavko M.V., and Vasilina, A.V. (2022), “Implementation of innovative technologies in the accounting system: light evidence and prospects for Ukraine”, Effective economy, 11, available at: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.11.8>.

16. Pravdyuk, N.L., and Plakhtiy, T.V. (2017), “The need to assess the cost of financial viability”, Cloud and finance, vol. 3 (77), pp. 52–58. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2017_3_9 (Accessed 10 Feb 2024).

17. Radova, O.V. (2017), “Problems of adaptation of the financial accounting system to international standards”, Bulletin of Mukachiv State University, vol. 10, pp. 786–789.

18. Spilnik, I., and Zagorodna, O. (2017), “Groshov’s business flows: a comprehensive analysis of financial data”, International scientific journal, vol. 1-2, pp. 67-85. available at: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/312> (Accessed 10 Feb 2024).

19. Timchenko, O. I. (2013), “Features of the analysis of financial results of small businesses”, Effective economy, vol. 6. available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2106> (Accessed 10 Feb 2024).

20. Khomin, P. Ya. (2004), *Formuvannia zvitnosti v pidsystemakh finansovoho, upravlins'koho j podatkovoho obliku* [Formation of information in the subsystems of the financial, management and subsector], Economic Duma, Ternopil, Ukraine.

21. Tomchuk, O. (2021), “Methodology for analysis of the financial condition of agricultural enterprises and ways of its enhancement”, Three Seas Economic Journal, Vol. 2, 3, pp. 104-117. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2021-3-14>

22. Pravdiuk, N., Koval, L., Koval, O., and Lepetan, I. (2023), Organization of accounting of assets, liabilities and results of the enterprise activities, Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, Košice, available at: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/48901/1/Mon%20Accounting%20II%20SK%202023%20ISBN.pdf> (Accessed 10 Feb 2024).

Стаття надійшла до редакції 12.02.2024 р.